

Nincs hiányérzetem

Beszélgetés Prosek Zoltánnal, a Paksi Képtár távozó vezetőjével

SINKÓ ISTVÁN

PROSEK ZOLTÁN

vizuális nevelési, múzeumpedagógiai programjaink révén lehetőleg diszkurzív, oktató, kérdésfelvető, ha lehet, vitatkozó formában. Fontos volt számomra az

BAK IMRE: *Fachwerk rekonstrukció*, 1971/2015, environment, rétegelt lemez, fólia, részenként 300×300 cm

inspiratív közeg biztosítása; a térre reflektáló vagy a múzeumi teret bejátszó, kiállítási objektumok létrehozása.

Említettem az ismeretterjesztést, a vizuális nevelést, a múzeumpedagógiát. Érzektem, hogy ennek számodra prioritása van.

P. Z.: A kezdetektől remek szakemberekkel dolgozhattam. Az indulásnál Keserue Zsolt, Szabics Ágnes, nem sokkal később te, illetve Zirczi Judit, majd Göttinger Eszter és Stadler Krisztina is csatlakozott, akik nélkül ez az intézmény nem lenne az, amivé vált.

Ekkor neveztek ki a képtár vezetőjének?

P. Z.: Nem, két évig szakmai projektvezetője voltam az építkezésnek, feladatomból továbbá, hogy mindazt, ami az intézmény beindításához szükséges, elvégezzem, majd megrendezzem a nyitó kiállítást. Ezután, 2008-ban lettem képtárvezető.

Milyen elképzelésekkel indultál?

P. Z.: A Képtárnak a 90-es évek második felétől volt egy törzsanyaga, amit még Halász Károly gyűjtött össze, nagyrészt ajándékozásokból. Ez minőségileg hullámzó, de karakteres együttes volt. Mindenesetre számomra iránymutatás volt arra nézve, hogy milyen koncepciót kell folytatnom. Az elkezdett útról nem volt szándékom letérni, nem is tettem, csak finomítani kívántam rajta, illetve a profilba vágó néhány elemet beilleszteni. 2010-ben külön működési engedélyt kapott a képtár, tematikus múzeumi besorolást nyert.

A képtárnak egy „örökölt” és egy általad fejlesztett gyűjteménye van.

Milyen rendszerességgel rendeztél ebből az anyagból kiállítást?

P. Z.: Az intézmény adottságai nem teszik lehetővé, meg nem is erre van predesztinálva, hogy a csarnoktérben állandó anyagot mutassanak be. Az emeleten két évente volt egy tematikus válogatás. A programot úgy alakítottam ki, hogy a konstruktív-konkrét, a minimális, a koncept és a médiaművészetre fókuszáltunk, a gondolati és technikai értelemben újító tendenciákat karoltuk fel. Igyekeztünk experimentálisak, kezdeményező, generátorok lenni, mindezt egy tágabb, toleránsabb művészeti fogalom keretében, ismeretterjesztő,

Prosek Zoltán 2005 óta volt a Paksi Képtár munkatársa, 2008-tól az igazgatója. A közelmúltban megszűnt a munkaviszonya, e váratlan és talán előzmények nélküli esemény kapcsán beszélgettünk.

Tekintsük át először a Paks előtti éveket! Zágrábban szereztél meg művészettörténész diplomát. Innen merre vezetett először az utad?

PROSEK ZOLTÁN: Pályám elején különböző időszakokban a for profit szférában dolgoztam, magángalériát vezettem 1996-tól talán egészen 2003-ig, közben párhuzamosan dolgoztam Győrben a Városi Képtárban.

Voltak kurátori munkáim más intézményekben is, így például a Múcsarnok *Olaj/vászon* című kiállításán vagy Peter Baumnál a 20. századi magyar avantgárd linzi bemutatóján. Volt egy izgalmas évem az Új Dialóg Filmstúdiónál Makk Károly mellett, közben 2005-ben Maurer Dórával megszerveztük a Nyílt Struktúrák Művészeti Egyesületet (OSAS), amely a mai napig is a Vasarely Múzeumban szervezi kiállításait. 2009-ben a szerepem itt lezárult, kiléptem az egyesületből.

2005-ben keresett meg Halász Károly, hogy a Paksi Képtár új helyre költözik, s ebben kellene neki segíteni. Én írtam azt az Alfa- (most Kubinyi-) pályázatot, amellyel az önkormányzat elnyert 95 millió forintot. Az intézményfejlesztés különben egy középkategóriás beruházás költségét sem érte el. Nagyon izgalmas épület, karakteres kiállítóteret jött létre, talán egyedülálló az intézmények között.

Enteriőr **MOLNÁR ZSOLT** *Agrárforgatókönyv* című kiállításán

A múzeumpedagógia fejlesztése lépcsőzetesen történt, fokozatosan terheltek magunkat és azokat, akikért csináltuk. Már közel hét éve az egész múzeumpedagógiai menetrend kvázi nagyüzemivé vált. TIOP-, TÁMOP-, EFOP-pályázatokon nyertünk el pénzeket, kapcsolatot tartottuk a város és a térség iskoláival, folyamatos volt a gyerekfoglalkozások rendszere. Sikerült az épületben kisebb átalakításokkal egy múzeumpedagógiai foglalkoztatót építeni. Ez is segített a múzeumpedagógiai munka színvonalának emelésében. Konferenciák, továbbképzések, előadásorozatok szerepeltek ebben a munkafolyamatban.

Ezzel együtt volt egy olyan érzésem, hogy mint régebben is, némileg most is idegen test maradt a képtár a város életében, és azt hiszem, ez mindig is így fog maradni. Talán annak ellenére, hogy közben kialakítottunk a Pro Artis alapfokú művészeti iskolával egy kooperációt, létrejött a mind a mai napig működő képzőművészeti és iparművészeti tagozat.

Bár idegen testnek tűnt az intézmény, de az iskolákkal jó volt a kapcsolatokat.

P. Z.: Igen, mindenkivel jó volt a viszony, de a lakosok egy része egyáltalán nem tudott mit kezdeni a képtárral. Pedig rengeteg olyan program volt számukra, amely közelebb hozta volna a hozzájuk az intézményt, persze ez egy hosszú folyamat.

A városvezetéssel mindig együtt tudtál működni?

P. Z.: Igen, mindig támogatón álltak mellém, semmi különösebb konfliktusom nem volt velük. Így jöhetett létre például a Paksi Grafikai Műhely vagy a dzsesszfesztivál.

Az volt a törekvésed, hogy a képtárat nemzetközi kontextusba helyezd. Mennyire lehetett ezt megvalósítani?

P. Z.: Volt egy periódus, amikor nagyon sok külföldi művészt állítottunk ki, egyéni és csoportos kiállításokon. Például említhetném Francoise Morellet, Hartmut Böhm, Ivan Ladislav Galeta nevét. Volt azért bennem egyfajta vívódás. Hiszen most Pakson vagyok, nem Budapesten, és az nagyon fontos ugyan, hogy kitekintsünk, de ez egy olyan közeg, ahol azt se tudják, ki az a Maurer Dóra, akkor meg biztos, hogy ez annyira fontos? És húztam egy vonalat.

Azért ez nem csak kisvárosi probléma. Mikor Paksra mentél, mi volt a hangsúlyosabb, a város kulturális imázsának építése vagy egy országos, esetleg nemzetközi rang kivívása?

P. Z.: Nyilván mindkettő, de én is akartam e kettősséget, azaz a helyi imázs és az országos ismertség létrehozását. Ez az intézmény, nem csak az elhelyezkedése miatt, UFO-szerű, fura jelenség volt sokak szemében.

Nem bántad meg?

P. Z.: Nem, dehogyan is, gyönyörű 13 év volt. Semmi hiányérzetem sincsen. Kevés embernek adatik meg, hogy 13 évig folyamatosan vezessen egy intézményt – pláne, hogy az az intézmény valahogy a gyermeke is lehetett –, kifejthesse elképzeléseit ciklusról ciklusra, láthassa a fejlődés eredményeit. Talán, ha tovább tart, már nem is biztos, hogy nem fáradtam volna bele. De azért...

Milyen tervekkel indulsz tovább?

P. Z.: Vannak elképzeléseim a folytatásról egy másik intézményben, s úgy tűnik, lesznek ehhez partnerek is.

A Paksi Képtár a hírek szerint Halász Károly Emlékmúzeumává alakul. (A szerk.)